

Preservation of wetland habitats in the upper Biebrza Valley
Ochrona siedlisk mokradłowych doliny Górnej Biebrzy

Syg. GB/NP-JP/D2-1

Osowiec-Twierdza, 30 czerwca 2017r.

Raport z monitoringu cietrzewia (*Tetrao tetrix*) w roku 2017, na obszarze objętym projektem LIFE11/NAT/PL/422 „Ochrona siedlisk mokradłowych doliny Górnej Biebrzy”, wykonanego w ramach działania D2: monitoring przyrodniczy projektu.

Monitoring cietrzewia (*Tetrao tetrix*) przeprowadzany jest na obszarze projektu LIFE11/NAT/PL/422 w obrębie wszystkich wcześniej znanych oraz potencjalnych ostoi gatunku, zgodnie z metodyką badań cietrzewia dla obszaru Natura 2000 Ostoja Biebrzańska (Grzywaczewski G., Marczakiewicz P., 2013). Monitoring polega na przeprowadzaniu nasłuchów oraz zliczaniu wszystkich tokujących samców na odpowiednich siedliskach gatunku, jak m.in. pogranicza lasów i terenów otwartych (bagna, łąki, torfowiska), luźno zadrzewione bagna oraz półotwarte obszary wstępnej fazy sukcesji leśnej.

Wiosenne liczenie na tokach przeprowadzono dwukrotnie w roku 2017. Pierwsza kontrola miała miejsce 28 i 29 marca 2017 roku, druga około 2 tygodnie później, tj. 10 i 11 kwietnia 2017 roku. Liczenia przeprowadzane były na około godzinę przed wschodem słońca do godziny 9:00, w okresie aktywności kogutów, przy optymalnej pogodzie – bezwietrznej i bez opadów. Obserwacje prowadzili pracownicy projektu Górna Biebrza oraz służby terenowe Obwodu Ochronnego Trzrzeczki.

W roku 2017, podczas dwóch kontroli, na wyznaczonych stanowiskach, tj. Trzrzeczki, Szuszałewo, Ostrowie, Nowy Lipsk, Jałowo nie stwierdzono obecności tokujących kogutów cietrzewia (Tab. 1.). Nie odnaleziono także nowych ostoi na terenie Basenu Górnego.

Tab. 1. Miejsca kontroli wraz z liczbą stwierdzonych kogutów cietrzewia.

Rejon łęgowy	I kontrola	II kontrola	Razem 2017
Trzyrzeczki	0	0	0
Ostrowie	0	0	0
Nowy Lipsk	0	0	0
Jałowo	0	0	0
Szuszalewo	0	0	0

Trwały trend spadkowy populacji cietrzewia ma miejsce niemal w całym zasięgu europejskim, w tym w Polsce. Jest on związany z negatywnym oddziaływaniem wielu czynników, do których należą: wzrost presji drapieżnictwa (silny rozwój populacji drapieżników oportunistycznych, głównie lisa), niekorzystne przemiany siedliskowe (osuszanie terenów bagiennych, zaprzestanie użytkowania gruntów rolniczych powodujące sukcesję leśną) oraz silna izolacja geograficzna w połączeniu ze zbyt małą liczebnością izolowanych populacji (Zawadzka D., 2014). Również w Dolinie Biebrzy w ciągu ostatnich 6 lat obserwuje się spadek liczebności populacji cietrzewia (Dokumentacja PZO obszaru Natura 2000 Ostoja Biebrzańska, 2016). Od 2016 roku na obszarze Basenu Górnego nie odnotowano żadnego tokującego samca. Gatunek ten jest w Polsce na skraju wymarcia, dlatego też niezbędne są kompleksowe działania ochronne, w tym działania związane z poprawą jakości siedlisk (odtworzenie siedlisk nieleśnych, zapewnienie potrzeb wodnych siedlisk hydrogenicnych) oraz dalszy monitoring liczebności.

Załącznik

1. Mapa z lokalizacją stanowisk monitorowanych w 2017 roku.
2. Dane przestrzenne w postaci plików wektorowych z lokalizacją monitorowanych stanowisk.

Literatura

1. Dokumentacja Planu Zadań Ochronnych obszaru Natura 2000 Ostoja Biebrzańska PLB200006. 2016. Narodowa Fundacja Ochrony Środowiska, Biuro Urządzania Lasu i Geodezji Leśnej Oddział w Białymstoku.
2. Grzywaczewski G., Marczakiewicz P. 2013. Dokumentacja Planu Zadań Ochronnych obszaru Natura 2000 Ostoja Biebrzańska PLB200006. Załącznik nr 3. Lublin – Osowiec – Warszawa.

3. Zawadzka D. 2014. Podręcznik najlepszych praktyk ochrony głuszca i cietrzewia.
Centrum Koordynacji Projektów Środowiskowych. Warszawa.

Sporządził:

Justyna Pińkowska

asystent ds. ochrony przyrody projektu LIFE11/NAT/PL/422

Projekt współfinansowany przez Instrument LIFE+ Komisji Europejskiej,
Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej oraz Biebrzański Park Narodowy.
Korespondencja: BPN 19-110 Goniądz Osowiec Twierdza 8; e-mail: Anna.Bojsza@biebrza.org.pl